

1927 MATI IN GOSPODINJA Št. 3.

Slovenska žena!

Pri pravkar končanih volitvah so protijudske svobodniške stranke dosegle tisto malo uspeha le s pomočjo svojega časopisa, s katerim so našo deželo kar preplavile.

Spomni se slovensko ženstvo, da bi se jim niti to malo ne bilo posrečilo, ako bi bile me proti tej kugi uporabile močno in edino pravo orodje, ki ga imamo: da z dobrim tiskom premagamo slabega.

Vprašajmo se:

Koliko smo pridobile novih naročnikov za Mohorjevo družbo?

Koliko novih naročnikov za »Slovenec«, »Domoljub«, »Slov. Gospodarja«, »Pravico« itd.?

Slovenska žena, skrbi, da ne bo slovenske hiše, v kateri bi ne bilo vsaj enega od naštetih političnih listov!

Vzgoja.

POHVALA IN NAGRADA V DOMAČI VZGOJI.

Materino srce, ki mu je ljubezen že prirojena, svojega malega ljubljence kaj rado poplača, mnogo rajše, kakor pa bi kaznoval. In plačilo ob pravem času in na prav način je res prav izvrstno vzgojno sredstvo.

Ali ne plačuje tudi Bog tukaj in tam čednost in dobro delo? Ali nas ne nagiblje s tem, da nam kaže večno plačilo, k dobremu in nas odvrta od hudega?

Priznanje in plačilo razveseli vsakega: otroka doma in v šoli, delavca, ki ga delodajalec pohvali, uradnika, ki v službi napreduje, vojaka, ki za svojo hrabrost zasluži odlikovanje itd. Ko človek pričakuje hvala ali plačila, se mu vzbuja veselje za vse dobro in lepo, s katerim lahko to plačilo zasluži. Prav tako je seveda tudi z otrokom. Pametna mati pa je s tem plačilom skopa; kajti otrok, ki se na plačilo in hvalo navadi, ju kmalu že več ne vpoštevata. Postane pa prešeren in prevzet. Mati je tu s svojo prepogosto hvalo in z vednim plačilom dosegla baš nasprotno, kar je hotela.

Hvalo in plačilo zaslužijo izredni trudi, izredna marljivost. Pametna mati ne hvali otroka, če zjutraj vstane, ko ga je že tri-, štirikrat klicala. Pač pa ga pohvali in lahko poplača, če iz lastnega nagiba zjutraj prej vstane, da ji pomaga. Hvalo zasluži otrok, ki se trudi, da materi vselej ustreže; hvalo in priznanje zasluži, če se zna premagati in tovarišu, ki ga je užalil, odpusti; posebno hvalo, če pomaga in od svojega podari ubogemu tovarišu. V takih slučajih je materino priznanje in pohvala pravi vir blagoslova za otroka.

Nekatere matere pa mislijo, da morajo hvaliti in poplačati otroka, če je storil nekaj ob sebi umevnega. To je pa velika vzgojna napaka. — Priznani nemški vzgojitelj Kraneburg piše nekje: »Tudi najtoč-

nejša vršitev dolžnosti še ne zasluži plačila. Če je otrok pokoren, priazen, uslužen, vljuden in skromen; če ob pravem času in lepo moji; če točno in skrbno spiše svoje naloge, je mati lahko z njim zadovoljna in to tudi lahko izrazi. Toda za kako plačilo tu ni povoda. Saj je storil le to, kar je moral in če bi bil drugače storil, bi moral biti kaznovan. V otroku mora zrasti zavest, da vrši svoje dolžnosti zaradi Boga in da od Njega pričakuje plačila. Če je bil pohvaljen ali poplačan zaradi svojih otroških dolžnosti, bo kmalu delal samo zaradi hvale in plačila. S tem pa njegova vršitev dolžnosti izgubi svojo vrednost, njegove čednosti so le navidezne. In tako mati ne sme vzgajati svojih otrok!»

Druge napake pri rabi pohvale in plačila si ogledamo drugič.

Vzgojne iskrice.

Otrok, ki se nauči »očenaš« v materinem naročju, ki iz materinih ust sliši prelepe zgodbe starih očakov in ljubeznive zgodbe malega Jezuščka, ima bogat vir verskega življenja v svoji duši, ki ga ne morejo izsušiti viharji življenja. — Globoki vtisi materinega dela v prvi mladosti ostanejo sveži še tedaj, ko so že vsi drugi spomini pozabljeni; celo smrtni strah jih ne uniči.

Materin zgled vzgaja.

Tožiš o trmoglavosti svojega sina. Morala bi ga skrbno vzgajati, ko je bil še mlad, resno navaditi na dolžnost in pokorščino in izravnati mu vse slabe navade. V nežni mladosti bi bila lahko vse to storila; zaradi tvoje malomarnosti pri vzgoji pa je zrastel tak, kakršen je zdaj, ko si moraš z žalostjo priznati: prepozno.

Če hoče mati svoje otroke prav in dobro vzgajati, mora biti sama dobra, boga-boječa in pobožna. (Škof Cramer.)

Za čipkarice.

NAMEN IN POMEN ČIPKARSKIH ŠOL.

Čipkarske šole v Sloveniji imajo namen vzgajati čipkarski naraščaj in ga izobraževati v čipkarstvu, da se delo izboljša. Odrasla dekleta in čipkarice se pa izpopolnjujejo v izdelovanju finejših čipkarskih del. Žal se splošno smatrajo šole kot nekakšne dobrotelne ustanove, ki naj bi imele namen dati otrokom zaslužka. Če se namreč pokaže, da deklica v šoli ne zasluži toliko kot zunaj šole, izostane in dela doma. Pri tem pa se ne pomisli na škodo, ki jo ima deklica pozneje. Boljših naročil ne more izvrševati zaradi neznanja in tako je »obsojen« na navadno delo, ki se izdeluje že povsod in zato padajo cene tem izdelkom od dne do dne. Nasprotno pa bi bilo, če bi bile vse delavke izvežbane v svojem

poslu. Povpraševanje po finejših delih je dnevno večje. Naročil bi ne manjkalo za zimski čas in jasno je, da so finejši izdelki plačajo mnogo boljše kakor pa navadni. Pričakovati bi bilo torej, da se delavke vžive v potrebo pouka, ker bodo imele le one same korist in se bo čipkarstvo širilo in izpopolnjevalo vedno bolj in bolj.

Veliko škodo povzroča slabo delo v trgovini in ruši cene do skrajnosti. Slabo vezani predmeti so v kvar čipkarstvu in prav tako slabi vzorci, ki jih dekleta sama prerisujejo. Vzorec, ki se riše po rabljenem prebodenem »papircu«, izgubi na svoji prvotni lepoti in če gre potem skozi par rok, dobimo nazadnje vzorec, ki ni prvega skoro nič več podoben. Vprašati se moramo, ali je večja škoda, kupiti dobro risano »papir« za par dinarjev, ali pa ne prodati izdelek zaradi slabe izpeljave, ki jo je zakrivil preslabo prerisani vzorec? V šolah je dovolj dobrih vzorcev na razpolago in tudi trgovci jih imajo. Ni torej potrebe prerisavati jih doma.

Pri tem naj se dotaknem še tudi druge strani prerisavanja vzorcev. Nekateri se omislijo vzorce z velikimi stroški in zato zavarujejo potem te vzorce, da se ne smejo brez njihovega dovoljenja prerisati. Taki vzorci nosijo navadno pečat trdke in pripombo: »Vse pravice pridržane«. Če se tako zaznamovani vzorci prerisajo brez dovoljenja posestnika vzorca, je to celo kaznivo, ker se smatra to kakor neke vrste tatvina. Pri nas so ti slučaji mogoče zelo redki, ali jih sploh ni, vendar se nam zdi potrebno opozoriti čipkarice tudi na to!

Za pouk je potrebno nekaj žrtev od strani deklet, da se priuče do dobra vsem podrobnostim čipkarskih del. Vse na svetu napreduje in zato mora napredovati tudi naše čipkarstvo. Grobe reči se danes že težko spravijo v denar. Zato naj bi čipkarice ne smatrale obiska čipkarskih šol za sramoto, ampak potrebo in s tem bi pokazale željo in voljo po nadaljnji naobrazbi. Izogibanje čipkarskega pouka bo pa imelo za posledico nazadovanje čipkarstva in bo odprlo pot tujim izdelkom v deželo.

Domače šivanje.

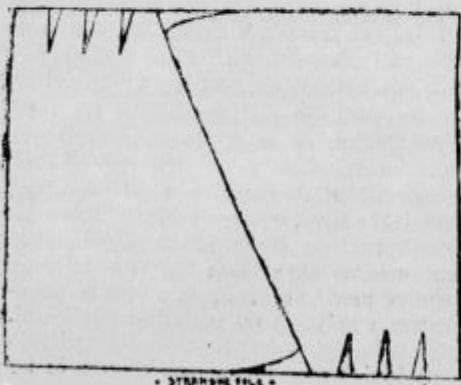
Kako se napravita iz trikratne dolžine dva predpasnika? Ker so ženske postave velike, srednje in majhne, se blago, ki se namenja za predpasnik, ravna po dotični osebi, za katero je predpasnik namenjen. Za dva predpasnika se vzame trikratna dolžina blaga. Pridene se za rob in 26 cm za pasova in trakove.

Iz trikratne dolžosti za dva predpasnika kroji na sledeči način: Za sprednjo polo vzemi enkratno dolžost in prideni 2 cm za rob. To polo prepogni čez sredo in jo po sredi prereži ali pretrgaj. Tako nastaneta dva enaka sprednja dela. Ta dva dela zopet prepogni čez sredo in pri vsakem izreži od srede do roba zaokrožen izrezek, ki naj bo 2½ cm širok.

Za stranski poli vzemi ostali dve dolgosti blaga s pridatkom za rob. Te dve poli strni tako, da bosta obe poli obrnjeni na znotraj. Potem odmeri od zgoraj na le-

vi 26 cm, istotako spodaj in sicer na desni strani. Potem potegni poševno črto od leve in desne tako, da je zgornji del na levi 26 cm širok, spodnji pa na desni. Potem prereži po črti. Iz tega nastanejo štiri stranske pole. Ker je poševna črta daljša od ravne, jo zaokroži toliko, da se dolgost obeh zravna. To napraviš tako, da prenešaš dolgost ravne črte na poševne in izrežeš zaokroženo toliko, kolikor je poševna daljša od ravne.

Pole sešij s francoskim šivom in sicer tako, da pristaviš k ravni črti prednje pole poševno črto stranske pole, tako da sta ožja dela zgoraj, spodnja širša pa zdolaj. Stranski poli prišij na obe strani sprednje pole. Potemtakem imata predpasnika po eno sprednjo in po dve zadnji poli. Sešite dele zarobi spodaj 1,5 cm široko.

Za pas vzemi pa 8 cm blaga, ga prepogni, da bo 4 cm širok. Predpasnik zloži v gubice, ki so narisane ali pa ga uberi prav drobno. Ubira se tako, da delaš prav majhne prednje šive pod robom in sicer napraviš dve vrsti po pol cm narazen. Da boš napravila primerno širok predpasnik, odmeri pa prej obe niti sukanca v nameravano dolgost. Potem ubrano enakomerno razdeli. Nato pritrdi sredino pasa na sredino sprednje pole in sešij skupaj.

Iz ostalega blaga napravi trakove. Razreži tako, da bosta dva dela in sicer iz sele širokosti blaga. Trakovi naj bodo 5 cm

široki. Zarobi jih od obeh strani. Zarobljene trakove prereži čez sredo. Tako nastanejo iz dveh štirje trakovi. Te trakove porini v konce pasa in jih prišij. Prišij tako, da utakneš trak tam, kjer si ga prerezala. Tako ostane rob na koncu in ni treba zarobiti.

Domača lekarna.

Trganje po glavi. Malokatera ženska še ni izkusila te dobrote. Trže, zbada in reže, ščemi in ščiplje, bobni in gromi po glavi, kakor strele lete po sencih, čelu in v očeh, v ušesih šumi, nos je siten, usta zadelana, po hrbtu gre mraz itd. Bolečine so sploh nepopisne. Trajajo v nekaterih slučajih po tri ali osem dni, pa tudi več tednov in mesecev. Poleg tega ne more večina žensk opustiti svojega posla. Z bolno glavo stoji pri razbeljenem ognjišču, stoji ali hodi po mokrih tleh, pere in dela sploh, kar more, vsled tega se podvoje bolečine ponoči.

Vzrok trganja ni vedno prehlajenje, trganje je pogostoma le znak bolne krvi. Kogar trže pogostoma, si mora pomagati s tem, da uživa kaj za okrepitev krvi, da pride dosti na zrak in na sonce. Nekaj je, na kar ženske premalo pazijo, bodisi zase bodisi za svoje: to je mrzla stena in vlažna posteljnina. Mrzla stena je naravnost strupena za slabotne ljudi. Nezakurjena stanovanja, polna vlage, so dom trganja in kašlja. In posteljnina je za slabotne otroke in bolehnne ljudi ravno tak dom bolezní, če ni presušena. In koliko ljudi presuši večkrat (v mrzlem stanovanju vsak dan) posteljino? Največkrat naredi to parkrat na leto in če jo postavijo pozimi kak deževen dan ven, se napije posteljnina še bolj vlage. Slaboten človek pride v nepresušeno posteljo, se trese od mraza, dokler ni ugrel postelje. S tem pa, da more šele segreti posteljo, mora oddati toliko svoje telesne toplote, da ga to slabi in če se to godi dan za dnevom — se navlečeš bolezni, ki se pojavi rada s trganjem v glavi. Marsikoga trže takoj, če ima v postelji mrzle noge.

Za glavo so prav nevarne vlažne pernice. Pernice se naberejo in napijejo vlage od glave in od vlažnega zraka, stene. To vleče zopet glava nase. Segrevanje postelje z raznimi posodami ne odpravlja vlage, segreta vlažna posteljnina je še zmiraj vlažna. Treba je posteljino presušiti ali na zraku, soncu, ali pri peči — kakorkoli. To ve vendar vsak človek, da gre ponoči iz telesa dosti sopen in upije posteljina, ki postaja vsled tega, če ni presušena, posebno če je tudi stena vlažna, naravnost težka od vlage in se vleče nate, kakor da je iz svinca.

Zardi zdravja so na tri dele narejene žimnice zelo primerne, ker se postavijo lahko na okno in o potrebi lahko presuše tudi pri peči. Zelo priporočljivo je, da stoji postelje vsaj nekaj ur nepokrite, da se prezrači in presuši vse. Posebno rjuhe. Dosti grešijo matere na zdravju otrok, če puste svoje malčke v mokri postelji. Zgodí se, da moči posteljo kak večji otrok. Namesto da bi mati presušila pernice ali žimnice, mora otrok sušiti s svojo toploto. Taki

otroci so bledi in slabotni, pa ne vsled tega, ker močijo postelj, ampak vsled tega, ker spijo v nepresušeni smrdeči postelji. Kar se dogaja zelo pogostoma.

Drugi zelo pogosti vzrok trganja po glavi je obutev. Čevljički se morajo dandanes tako tesno prilegati nogi, da morajo biti nogavičke kakor mreža, usnje je pa tako slabo ustrojeno in šivano, da je obutev, če hodiš po dežju, kakor mokra goba in se ovije noge kakor mrzla kača. V taki obutvi gredo deklíce v šolo, v urade. In ostajajo v mokri obutvi. Posledice so poleg trganja tudi druge bolezni.

Trganje v glavi je pri ženskah dostikrat posledica nereda v perilu, in to pride v nered zelo rado vsled prehlade nog. Gospodinje, ki so zaposlene v dežju in mokroti, občutijo to. Ženska, ki mora za svojim poklicem, ki je mnogokrat neprimeren njenemu organizmu, ne more paziti na marsikaj, kar moškemu ne škoduje, škoduje pa njej. Tako si ne more pomagati blagajničarka, ki sedi v marsikateri trgovini izpostavljena pozimi mrazu in poleti hudemu prepihu in se še pritožiti ne sme — ker je deklet na izbiro. Kdor je prisljen po svoji dolžnosti k ognjišču, mora vztrajati, če škoduje tudi vročina razboljeni glavi itd.

Dostikrat zamenjujejo ženske glavobol in trganje, si dajo po več zob izruvatí — a trže jih naprej, tudi ko ni nobenega zoba več. Zato ni treba biti tako hiter s puljenjem zob, treba je prej poskusiti, da se odpravi trganje. Potenje je, ki pomaga večini, so pa tudi slučajji, da postane bolečina še hujša, ko se zagreje kri, zlasti pri ženskah hude krvi. V lekarni se dobivajo različni praški in kolesčki, ki pospešijo trganje in ustavijo bolečine. Mentholovo žganje, zeleno olje, smrekovo in brinovo olje so zunanja mazila, ki povzročajo, da žge na koži in potegnejo tako bolečino ven. Smrekovo olje in hrenov cvet opečejo kožo tako, da počrni in se odlušči. V sili si pomaga človek z vsem. Stare ženske si devajo za vrat ali med pleča in na lakti smolo, ki vleče. Kadar prav klijuje v licih in ušesih pri prehlajeni krvi, so dobri gorki obkladki gomilic ali ovsa. Na noge je treba ponoči volnene nogavice in čez dan v obutev potiskati papir. Vroče kopeli ali soperi iz senenega zdraha vlečejo tudi bolezen iz glave. Treba je pa, da si izpira človek, ki ga trže pogostoma, usta in nos z gorkim gomiličnim čajem in tere glavo in vrat z dobrim žganjem. Za okrepitev krvi je zelo dobro sredstvo »Bismalz« izdelok iz jemenca, ki se dobi v vsaki lekarni. In kakor med se uživa lahko. Za bledična dekleta, ki so podvržena trganju, je to krepilo poporočljivo, pa tudi stare pomladi. Je bolje kakor različna vina, ki jih priporočajo, a ne več, če so pristna. Marsikatero žensko pa ne bi trgalo, ko bi ne vedela v najhujšem dežju toliko novic...

Ženitna ponudba. Katera gospodična ali vdova, ki ima lastno posestvo, bi se hotela poročiti z gospodom 30 let, s srednjo vsoto premoženja? — Samo resne dopise na upravo »Domoljuba« pod šifro »Srečno« 551.

Brinje, slive in fige

Ima na zalogi FRAN POSACNIK, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 34. 464

Ženitoyanjsko kosilo.

Jedilni list je sledeči: Goveja juha z jajčnimi rezanci. Meso obloženo s sladko repo in krompirjevimi rogljiči in posebej v skledici jabolčen hren. Kranjske klobase s kislim zeljem. Svinjska pečenka pečena v mrežici s krompirjevo solato zmešane z motovilcem, radičem ali repno cimo. Krofi, potice in nazadnje jabolčna pena.

Jajčni rezanci. Razmotaš v loncu eno jajce, četrt litra mleka, nekoliko soli in 18 dkg moke, tako da se napravi tekoče testo. Nato deni v plitvo ponev žličo masti, jo razbeli in odlij v drugo posodo, v ponev pa vlij toliko testa, da se prav tanko pokrije dno. Ko se testo strdi in spodaj zarumeni, ga obrni in pusti, da se tudi po drugi strani zarumeni, potem ga vzemi iz ponve in položi na krožnik, to ponavljaj toliko časa, dokler imaš kaj testa. Potem vsakega posebej zavij v klobase in zreži drobne rezance. Te rezance stresi na krožnike in precejeno juho na rezance. Toliko rezancev zadostuje za 6 oseb in jih lahko 1—2 dni prej, predno jih rabiš, pripraviš.

Sladka repa. Olupi in zreži repo na male kooke, operi jo, deni v lonec, in zalij z vročo vodo. Ko je napol kuhana, razgrej v kozi za eno veliko repo eno žličo masti, ji prideni eno žličico sladkorja in ko prav malo zarumeni, prideni odcejeno repo, jo osoli in duši nekaj časa, nato jo potresi z moko (pol žlice) in zalij z juho ali ono vodo, ki se je kuhala repa. Ko še nekaj minut vre, je gotova. Repa naj bo gostljata.

Krompirjevi rogljiči. Skuhaj, olupi in nastrgaj ali stlači z valjerm 6 srednje debelih krompirjev, deni jih na desko, nekoliko osoli, prideni eno žličo kisle smetane in eno jajce, z nožem testo zmešaj in pogneti z enim četrt litrom pšenične moke. Iz tega testa napravi 35 rogljičev, vsakega povaljaj v moki; ko jih pokladaš na desko. Razgrej v široki plitvi kozi za pol prsta nadebelo masti, v razgreto pokladaj rogljiče enega zraven drugega in ko se zarumene po eni strani, jih obrni, da se še po drugi strani zarumene.

Jabolčni hren. Deni v skledo četrt litra vode in polovico manj kisa, nekaj zrn soli, dve žlici nastrganega hrena, eno žličo sladkorja in 2 kisa, olupljena in nastrgana jabolka, vse dobro premešaj in stresi v skledo.

Prasičja pečenka v mrežici. Kos pečenke nadrgni s soljo, potresi prav malo cimeta, gvirca, popra in obloži nekaj koleščkov limone, in nekaj vejic zelenega peteršilja. Nato zavij pečenko v mrežico, jo položi v pekočo in jo peci kakor drugo pečenko, kateri prideni eno žličo vode in masti, med pečenjem jo obrni. Ko je pečena, odlij mast in prilij 1—2 žlici smetane in juho, ter pusti da še prevre. Pečenko razreži na prst debele kose in naloži na krožnik.

Pastni krofi. Vlij v skledo tričetrt litra vročega mleka, pa ne zavretega, ga osoli, prideni 12 dkg sladkorja, 14 dkg surovega masla, dve žlici ruma, eno celo jajce in tri rumenjake, 1 in pol kg moke, nekoliko zmešaj in prideni še vzhajani kvas, ki si ga pripravila iz 6—7 dkg drožja, 6 žlic sladkega mleka in žlico sladkorja.

Vse narahlo zmešaj in stepaj 20—30 minut. Potem potresi testo po vrhu z moko, dobro pokrij in postavi na gorko, da vzhaja. Vzhajano testo stresi na z moko potreseno desko ali prt, ga rahlo razvaljaj za pol prsta debelo (ali ga kar z rokami enakomerno razvleci) in izreži z okroglim obodcem hlebčke. Na polovico hlebčkov deni v sredo za lešnik mezge (zalzna), z drugo polovico jih pokrivaj, in sicer tako, da pritisneš tisto stran, ki je bila prej zgornja, k nadevu. Ob kraju krog in krog stisni rahlo s prsti, da se hlebčka sprimeta. Zdaj jih izreži še z manjšim obodcem in postavi na topel, ne prevroč prostor, da vzhajajo. Medtem deni v kozo masti ali masla, vsakega pol, raztopljen naj bo za dva prsta visoko; ko je mast vroča, jo postavi v stran ter pokladaj vzhajane krofe tako, da je gornja stran krofa najprej v masti. Ne devaj jih preveč naenkrat, ker še narastejo. Ko jih deneš v kozo, jih pokrij, da se nekoliko dvignejo in od spodaj zarumene, kadar so bledorumeni, jih obrni in jih sedaj več ne pokrivaj; ko se še na drugi strani zarumenijo, jih poberi z lopatico in jih devaj na z belim papirjem pogrnjeno rešeto, da se odtečejo. Potresi jih dobro z vaniljevim sladkorjem in postavi gorke na mizo.

Jabolčna pena. Speci 6 debelih kislih jabolk, pretlači jih skozi sito in pretlačene stresi v skledo, prideni 5 žlic sladkorja, eno žličo ribezelnove mezge ali eno žličo ruma in dveh beljakov sneg, ter mešaj vse skupaj eno uro. Naloži v skledo in postavi na mizo.

„Kje imaš pa rane?“

O sv. Martinu pripoveduje legenda: Nekega dne potrka na vrata celice sv. Martina. Na svetnikov poziv stopi v celico mož visoke in gospodujoče postave v kraljevski obleki. »Kdo si?« vpraša svetnik. »Kristus, tvoj Gospod sem,« odgovori prišlec. Sveti Martin ga pogleda od nog do glave in vpraša: »Kje imaš pa rane?« — Na to vprašanje pa svetnik ni dobil odgovora; kajti hudobec — ta je bil nenavaden gost — je hitro planil skozi vrata. — V tej legendi je važna resnica, prav primerna za današnje dni. Ali so jo čitatelji in čitateljice že našle?

Pot v življenje.

(Nadaljevanje.)

Ko so imeli nekega večera pri grofu domačo veselico, h kateri je Egon povabil celo vrsto svojih prijateljev in je sam ves večer pridno praznil kozarce, je končno ostal še z dvema svojima prijateljskoma v živahnem razgovoru. Lizika je pospravljala z mize ter čakala v sosednji sobi na ukaze. Postala je pozorna, ko je večkrat iz razgovora onih treh slišala imenovati svoje ime. Padla je tudi beseda, kakor »podeželska nedolžnost«, »neumna ovca« in še več takih bolj ali manj krepkih. Hote ali nehoti je morala Lizika slišati Egonovo pripovedovanje. Z nezasišano samozvestjo je pravil svojima tovarišema, kako je Liziko popolnoma omamila s svojo osebnostjo. Saj gleda vanj kakor v svetnika na oltarju. On, grof Egon, in svetnik! Ha, ha! In prav

modern svetnik! Saj takimle samostanskim devicam se je treba najprej pokazati svetnika, da, golobičice ujameš v svoje mreže, potem pa lahko postaneš kragulj. — Seveda on, Egon, ni še tako daleč, golobičica se nekaj brani, pa jo že kmalu docela ovije s svojimi mrežami. Živela bodočnost! In kozarci so zažvenketali. —

Tudi v Lizikini notranjosti je zazvenel glas, turoben glas, ki je zvonil mrtvaško pesem — njeni ljubezni. V hipu so se ji odprle oči: brezno hudobije in greha je zazijalo pred njo. Tiho se je splazila iz sobe, globoko užaljena na svojih dekliskih časti; z bolnim srcem, užaljenim ponosom je odšla v svojo sobico. Vzhajajoča luna, ki se je tolikokrat smehljala tihim dekliskim sanjam o ljubezni in sreči, je videla nocoj v globoki bolesti trepetajoče deklisko srce, ki je po dolgih urah našlo nekoliko miru v spanju.

Drugo jutro je prišla Lizika smrtnobleda, toda trdnih korakov k zajtrku. Grofica jo je skrbno vpraševala, če je bolna in je hotela že klicati zdravnika. Komaj jo je Lizika pregovorila, da tega ni storila in ji je dokazovala, da je le utrujena od večerajšnjega dne. Egon se je kazal posebno skrbnega in sočutnega. Niti najmanj ni slutil, da je njegovo sinočnje žlobudravo pripovedovanje vzrok te izpremembe pri Liziki. Saj je sedel s svojimi prijatelji na verandi. — Kakor hitro se je dalo, je Lizika odšla na prosto. Brez cilja je hodila po mestnih ulicah in razmišljala, kako bi prišla iz Egonove bližine, ki ji je povzročala uprav telesne bolečine. — Da bi povedala gospej grofici, se ji je zdelo grdo, ker bi se s tem izkazala nehvaležno za vse lepo življenje v tem bogatem domu. In vendar jo je grabil nepopisen stud, kadar se je spomnila sinočnjega večera. Ali naj piše mami? O, saj se sramuje pred njo in še kako!

»Ljuba Mati božja, pomagaj mi!« je ponavljala venomer in krčevito stiskala svetinjico, ki jo je še vedno imela okoli vratu. »Nehvaležna, nezvesta sem ti bila, Marija odpusti! Saj odleje bo drugače!«

Čuj, v bližini se je oglasil zvonček. Lizika vstopi v malo predmestno cerkvico. Ze dolgo ni bila s tako pobožnostjo pri sveti maši. Ko je bila končana, je stopila Lizika močna in trdna iz cerkve. Četudi je bila vsa notranjost še boleča, vendar je s trdnimi sklepi za najbližjo prihodnost hitela k svojemu delu. (Konec prihodnjič.)

„Vigred“.

Izšla je druga številka tega edinega dekliskega lista. Dekleta poročajo, da so jo prav težko pričakovale zaradi obeh lepših povesti, ki tako lepo opisujeta deklitovo življenje: ena na kmečkem domu, druga v službi v letovišču. Nekatere se niso mogle odločiti, ali bi jo naročile ali ne. Tem svetujemo, da to store čim prej, da prve številke ne zmanjka. — Opozorjamo tudi na lepo Vigredino prilogo za ročna dela. Oboje se naroča pri: Upravi Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom. Tam se tudi dobi devet zvezkov Predavanj za dekliske sestanke, ki so prav primerno čtivo za dekleta sploh. Zvezek po 5 Din.

Za naše male.

Kaj nam pripoveduje stara mati.

3. Skopulja.

Ko je bila sv. Družina v Egiptu, se jim je večkrat prav slabo godilo. Če sv. Jožef ni imel dela, so morali iti večkrat brez večerje spat. Nekoč je bilo prav tako, a Jezušček je bil silno lačen. Prav lepo je prosil Marijo vsaj za jabolko. Pa ga ni imela. Odpravila se je prosit. Prišla je do lepoga sadnega vrta, na katerem je bilo vse polno jabolk. Gospodinja pa je sedela na vrtu, predla in varovala sadje pred tatovi. — Marija jo milo poprosi samo za eno jabolko. A žena jo začne zmerjati in jo zapodi. Marija, nebeška Kraljica, pa je zrastle visoka in lepa ter je odšla. Po nekaterih korakih se je okrenila in zaklicala ženi: »Do zadnjega dne varuj svoje sadje! In res. Vrt je že podedovalo sto in sto družin, toda starka hodi vsako leto, ko so jabolka zrela, zvečer na vrt in jih varuje in ne more umreti.

4. Angel na dopustu.

Nekoč je eden nebeških angelov prosil Boga za dopust, da bi šel na zemljo gledat, kaj ljudje delajo in kako se imajo. Bog mu je sicer rad dovolil, a mu je naročil, naj se čim prej vrne. Angel je odšel na svet in dolgo ga ni bilo nazaj v nebesa. Končno se je vendar vrnil. Gospod Bog ga hitro pokliče in vpraša: »No, dolgo te ni bilo. Kaj si vendar videl na svetu?« — »O, lepo je tam,« odgovori angel. »Imajo ženiganje in svaatbe, godbo in veselice. Sami prazniki in veselje.« — »Pa kaj pravijo o meni?« vpraša Bog dalje. — »O Tebi pa nisem nikjer nič slišal,« odgovori angel.

Minilo je leto in nekateri dan. Angel si je zopet zaželel na svet in je prosil Boga za dopust. Bog mu ga dovoli, a pristavi: »Le kmalu se vrni!« To pot pa ni bil niti en dan na zemlji. Ko se je vrnil, ga je Bog takoj opazil, ga poklical k sebi in vprašal: »Kako je na zemlji, da si se tako hitro vrnil?« — »O, hudo je, hudo je na zemlji. Vojska je tam in boleznai in revščina in nesreče vsake vrste.« — »Pa kaj pravijo ljudje o meni?« vpraša Bog dalje. — »O, zdaj Te vse kliče na pomoč,« pravi angel. »Da bi nam vendar Bog pomagal!« — »Ali je Bog pozabil na nas?« Takih klicev je zdaj poln svet.

5. Kako je smrt postala slepa?

Bog je nekoč poslal smrt na zemljo po dušo ubgega moža, ki je imel številno družino. Smrt stopi v hišo in pozdravi. »Bog te blagoslovi!« mu odgovori cela družina in mati začne pripravljati mizo, da bi smrti lepo postregla. »Pusti vse,« ji pravi smrt. »Prihajam po dušo tvojega moža, da jo peljem k Bogu.« Pri teh besedah žena in otroci glasno zaplakajo in se vržejo pred smrt na kolena: »Če nam oče umrje, kdo bo skrbel za nas, kdo nas oblačil? Majhni smo še in ne znamo delati. Usmili se nas!«

Smrt je uvidela, da je ta oče otrokom res potreben in se je vrnila k Bogu. »Kje imaš možovo dušo, po katero sem te po-

šlal?« jo vpraša Bog. »Gospod Bog,« odgovori smrt, »videla sem, da je ta mož otrokom še potreben; slišala sem njih jok in prošnje; smilili so se mi in sem jim ga pustila.« »Pojdi,« pravi zdaj Bog, »na dno morja in prinesi mi kamen!«

Smrt odide in prinese kamen. »Razbij ga in poglej, kaj je v njem!« Smrt razbije kamen in iz njega pade droben črvček. »Kdo je ustvaril ta kamen?« vpraša Bog. »Ti,« odgovori smrt. »Kdo je dal temu črvčku življenje?« vpraša Bog dalje. »Ti, Gospod,« odvrne smrt. — »Če skrbim za črvčka na dnu morja, ali je moja skrb za človeka manjša?« govori Bog in nadaljuje: »Odslej bodi slepa, da ne vidiš, če so ljudje stari ali mladi, bogati ali revni! Gluha in nema bodi, da ne poslušaj ljudi in se ne razgovarjaš z njimi! Nevidna bodi, da se te ljudje ne ustrašijo! Neusmiljena bodi za prošnje ljudi! In dihnili je Bog v smrt in postala je slepa, gluha, nema, nevidna in neusmiljena.

Uganke.

Kaj je v Ljubljani po sredi?

Zakaj kokoši ležejo jajca?

Če ima ušesce, potem nima glavice, če ima pa glavico, pa nima ušesca. Kaj je to?

Če me spročiš, je lahko smrtna nevarnost; če hodim po dvorišču, sem tam gospodar; če pojem, naznanjam dan; mrtev sem dobra pečenka. Kdo sem?

Mati zemlja me je rodila; ogenj me je oživel; v vodi sem izgubil življenje; ko so me dejali na zrak, sem postal trd kamen. Kdo sem?

Kaj je »ot« in še en ton zraven?

Kdo je najboljši posredovalec dobrih mest?

Moj dom je v peči; les je moja hrana, voda moja smrt. Kdo sem?

Zvezdica pripoveduje.

»Bilo je mrzle zimske noči. Moja pot me je vodila visoko zgoraj na nebu, a moje oči so pazno gledale, kaj se godi spodaj na temni zemlji. Tam spodaj je ležala v snu gorska vasica, vsa zavita v debelo snežno odejo. V zadnji kočici tam konci vasi pa je še brlela lučica. S svojimi svetlimi očmi sem pogledala skozi okno, radovedna, zakaj tu še ne spe. Videla sem, kako se je v postelji ob peči premetavalo bolno dekletce s hudo vročino v glavi. Vsa razpaljena je bila. Poleg postelje je sedela mama in je skrbno popravljala odejo, ki jo je v hudih bolečinah deklica trgala raz sebe. Pri peči pa je sedela druga deklica, sestra male bolnice, in jokala, strašno jokala zaradi bolne sestrice. Kakor bi trenil se

je deklica pri peči nečesa domislila, stekla k vratom, odprla tudi večna vrata in stekla ven v noč. Radovedno sem gledala, kam teče. »Marija, pomagaj! Marija pomagaj!« je šepetala in tekla naravnost h kapetli ob cesti. Tam je povzdignila oči in roke k dobri lurski materi in molila in prosila tako lepo in dolgo, dolgo za sestrlično zdravje. Ne znam povedati, kako je molila, saj me zvezdice molimo čisto drugače kot dobri otroci spodaj na zemlji. Potem je tekla nazaj domov in mraz jo je tresel.

Ko je bila že blizu domače hiše, so prišli ob aki, ki so mi zagrnili razgled dol na zemljo. Dva dni in dve noči so viseli temnosivi, gosti sneženi oblaki v nebu. Prav nič nisem mogla videti, kaj se godi na zemlji, četudi sem napenjala oči na vso moč. Tretjo noč so se oblaki raztegnili in prvi moj pogled na zemljo je veljal kočici tam na konci vasi. In veste, kaj sem videla? Bolna deklica je že sedela v postelji, blede še in slaba, a vendar iz nevarnosti. Poleg nje pa je sedela vsa srečna njena sestra, ki ji je pri Mariji izprosila zdravja. — V jutranjem mraku je obleдела pripovedujoča zvezdica...

Pavletova čarovnija.

Šmonov Pavle je te dni praznoval svoj god. Mama so mu spekli veliko pleteno štruce. Za popoldne je povabil svoje prijatelje iz šole, da so mu pomagali pojedti vezivko. Mama in Tončka sta pa navrgli še jabolko, orchov in suhih hrušk. Oče in pa France sta spravljala les v gozdu, da je bilo v hiši okoli mize dovolj prostora za male goste. Ko so se nekoliko podprli z malico, so se igrali razne igre. Pavle je vedel čisto novo: Fantje, eden od vas naj skrije med tem časom, ko bom jaz zunaj, ta nož v svoj žep. Potem me pa pokličite v hišo, pa vas bom par stvari vprašal in kmalu bom imel tistega, ki ima nož v žepu. Nihče noče verjeti; Pavle po le trdi svojo. Poizkusijo.

Pavle mora ven v vežo. Da ne bi pri ključavničarju gledal, gre Čednikov Jožko z njim. Drugih pet ostane v hiši in Hostnikov Tine skrije nož. Pokličejo Pavleta. Vsi ga radovedno gledajo. Začne izpraševanje: Koliko je 6 krat 5? — 6 krat 5 je 30. — Katero je glavno mesto naše države? — Belgrad. — Kako je ime našemu kralju? — Aleksander. — Kateri letni čas imamo sedaj? — Zimo. — Kateri dan je danes? — Turek. — In ti imaš nož v žepu. — Res ga je imel. Zvedavo so ga vpraševali, kako je mogel pogoditi. Pavle seveda ni hotel povedati, ampak je rekel, naj se igra ponovi, naj skrije nož kdor hoče, on da ga bo uganil. In res so ponovili igro še dvakrat. Pavle je stavil vselej druga vprašanja, a obakrat je uganil. Zdaj so pa hoteli vedeti na vsak način, kako to gre. — Tončka, ki je živela pri oknu, se je posmejala. — Ali veste, kako je bilo? Tončka se je vselej, ko je Pavle pravega izpraševal, popraskala po nosu — in Pavle ga je imel.

V tkanje sprejema laneno prejo

in tke lepo platno za brisače, rjuhe in namizne prle najceneje tkalnica »KROSNA« v Ljubljani, Zrinjskega cesta šte. 6. — Zahtevajte vzorce!